

MORFOLOGIA ROŚLIN

– poradnik dla początkującego florysty

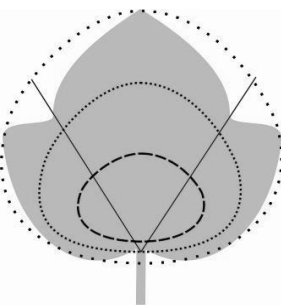
Przy oznaczaniu roślin niezbędna jest znajomość specjalistycznych terminów, opisujących zewnętrzną budowę organów roślinnych. Niniejszy poradnik ilustruje najbardziej typowe określenia stosowane w kluczach do oznaczania roślin, sprawiające jednocześnie największe problemy – i to nawet wytrawnym znawcom roślin... W podpisach do rysunków zastosowałam tylko te terminy, które nie budzą wątpliwości (z pominięciem nazw niejednoznacznych i/lub rzadko używanych).

Nie uwzględniłam nazewnictwa dotyczącego elementów kwiatów oraz nazw typów owoców (odpowiednie definicje i rysunki można znaleźć w rozdziale wstępnym każdego niemal klucza do oznaczania roślin i we wszystkich pozycjach *Literatury uzupełniającej*).

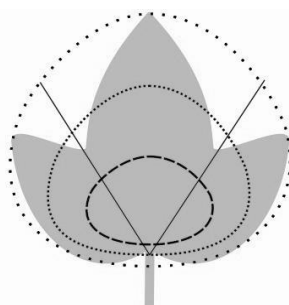
Poradnik jest kompilacją rycin pochodzących z kilku źródeł z rysunkami mojego autorstwa (por. slajd końcowy).

Halina Galera

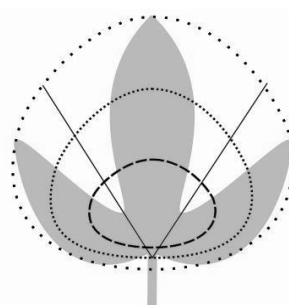
Liście wcinane



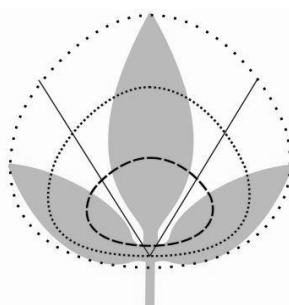
trójwębny



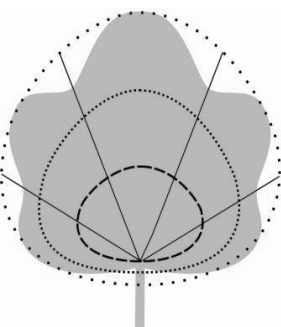
trójklapowy



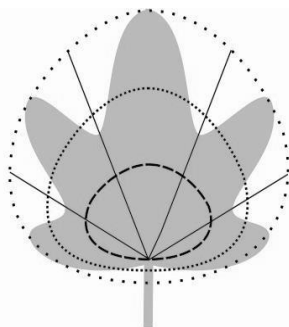
trójdzielny



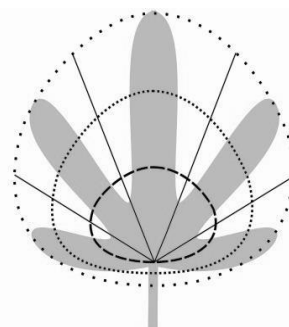
trójsieczny



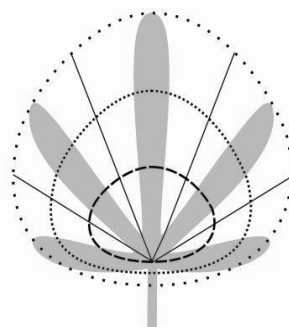
dłoniastowębny



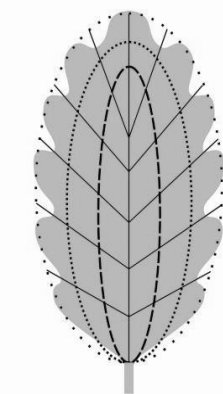
dłoniastoklapowy



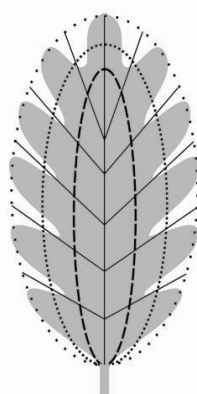
dłoniastodzielny



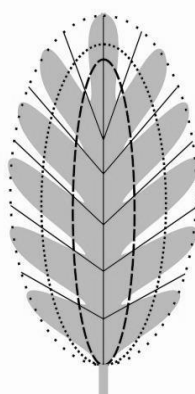
dłoniastosieczny



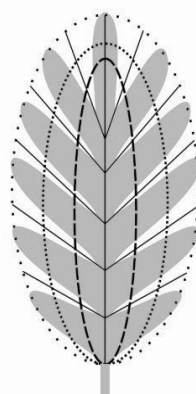
pierzastowębny



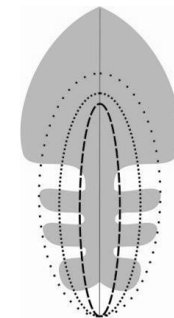
pierzastoklapowy



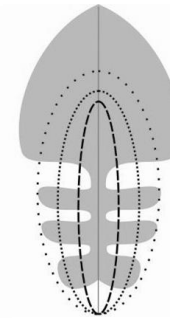
pierzastodzielny



pierzastosieczny



lirowato
pierzastodzielny



lirowato
pierzastosieczny



przerywano
pierzasty

Liście złożone



trójlistkowy



dłoniasto złoż.



nieparzysto
pierzasto złożony



parzysto pierzasto złożony:
z kończykiem



z wąsem



podwójnie
pierzasto złożony

Wierzchołek blaszki li.



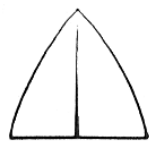
zaokrąglony



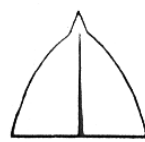
wykrojony
= wycięty



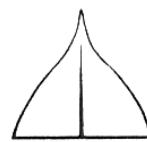
ucięty
= tępy



słabo zaokrąglony
= ostry



zaokrąglony



Liść na przekroju



płaski



dęty
obły



dęty
rynnenkow.



z kilem

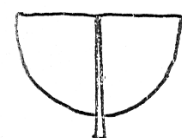


brzeg
podwinięty

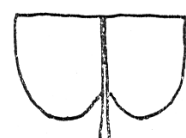


zwinęty

Nasada blaszki liściowej



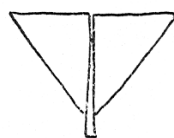
zaokrąglona



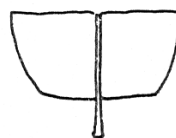
sercowato wycięta



uszkowata



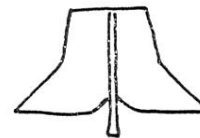
klinowata



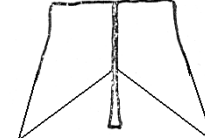
ucięta



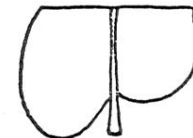
różne nazwy
np. wąska



oszczepowata



strzałkowata



asymetryczna

Sposób osadzenia liścia na łodydze



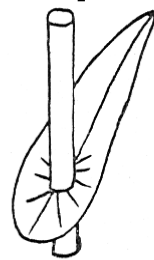
na ogonku



siedzący



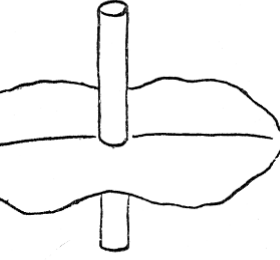
obejmujący
łodygę



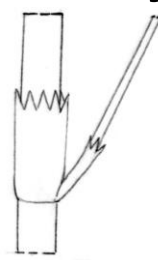
obrastający
łodygę



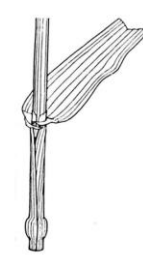
zbiegający
po łodydze



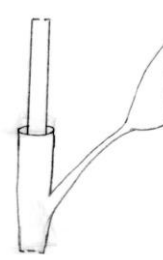
2 liście
zrosnięte nasadami



liczne liście
zrosnięte w rurkę



z gatką



z przylistkami

Ulistnienie



skrótolegle



naprzemian-
legle



naprzeciw-
legle

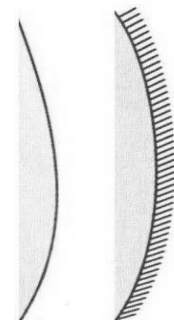


okółkowe

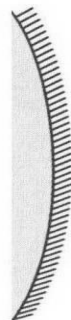


rozeta = różyczka

Brzeg blaszki liściowej



gładki
= cały



orzęsiony



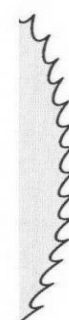
falisty



piłkow.



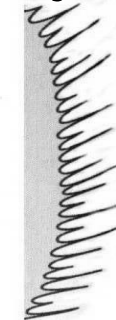
podwójnie
piłkowany



ząbkow.



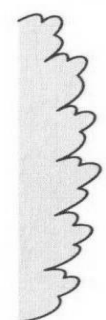
podwójnie
ząbkowany



kolczasty

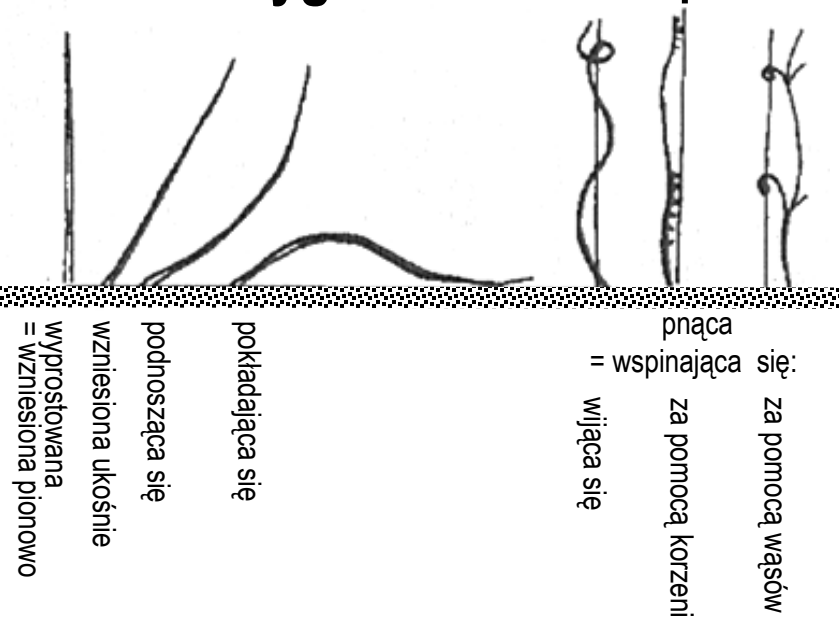


karbow.

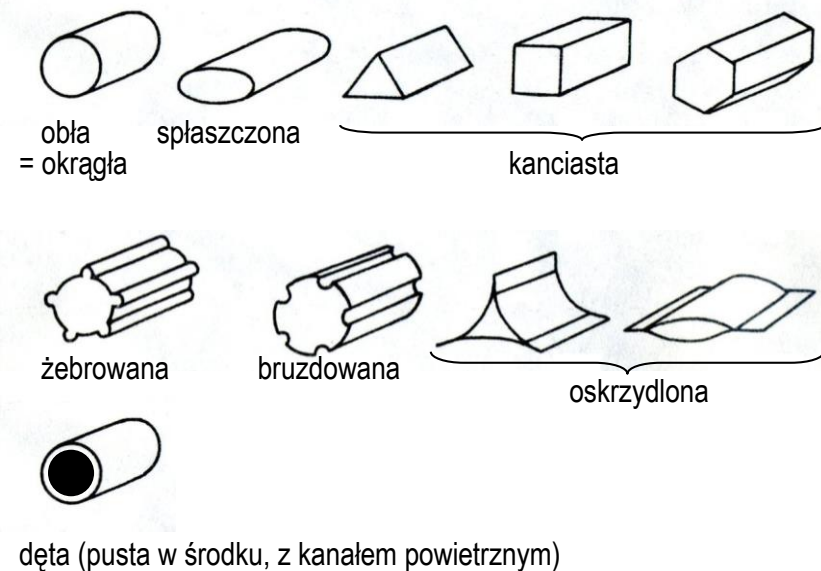


podwójnie
karbowany

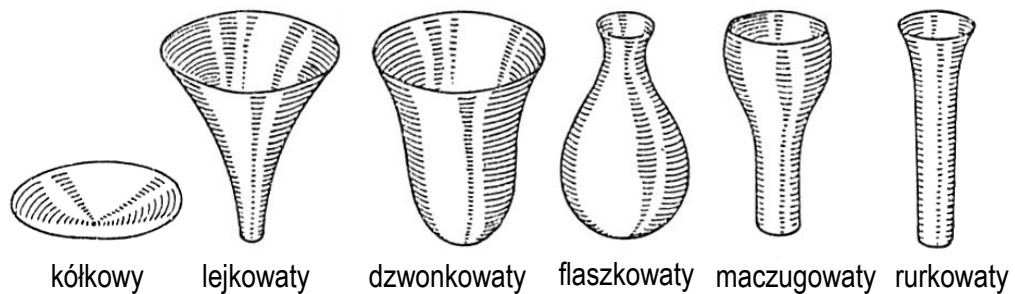
Układ łodygi w stosunku do podłoża



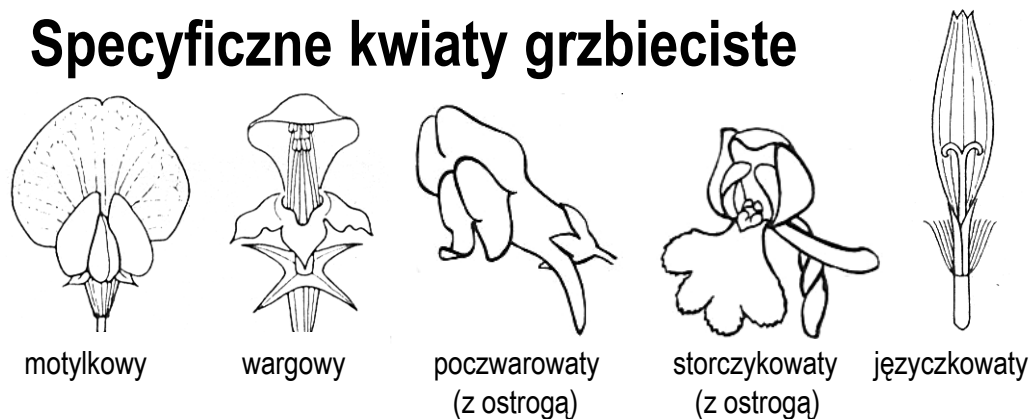
Łodyga na przekroju poprzecznym



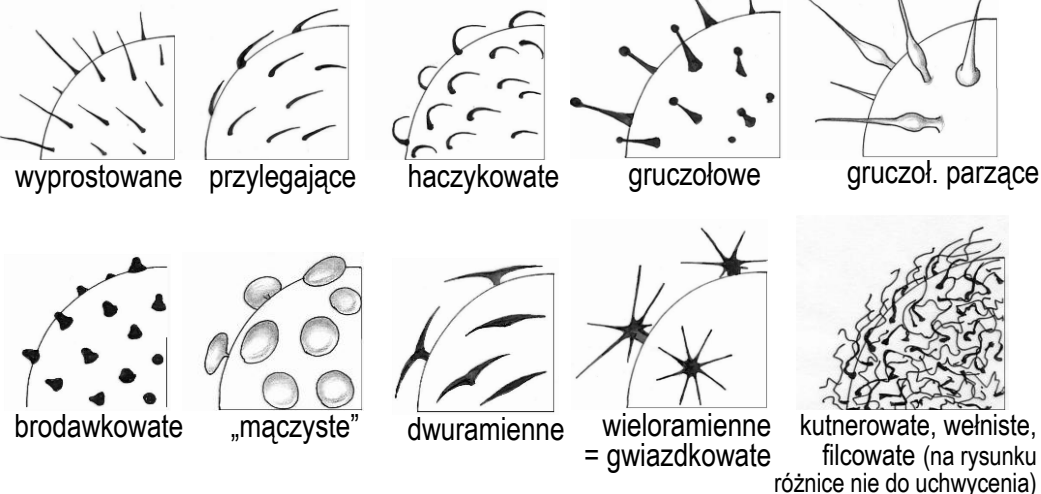
Podstawowe kształty kwiątów



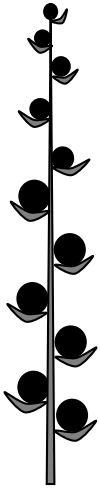
Specyficzne kwiaty grzbieciste



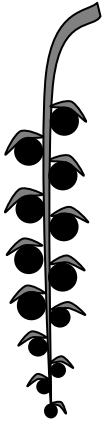
Typy włosków



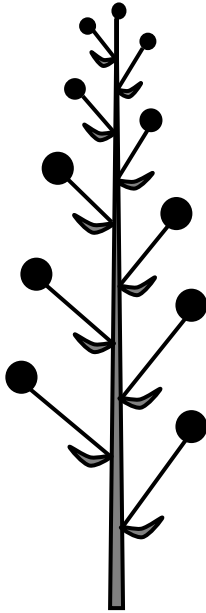
Kwiatostany groniaste



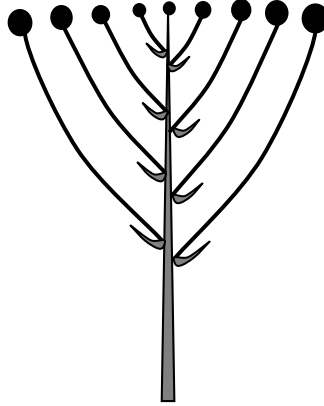
kłos



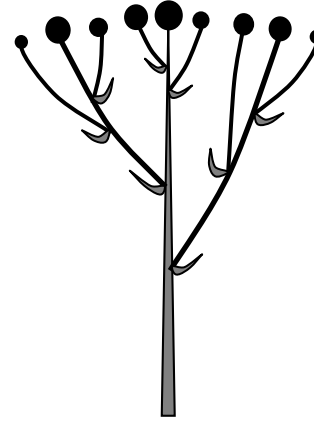
kotka



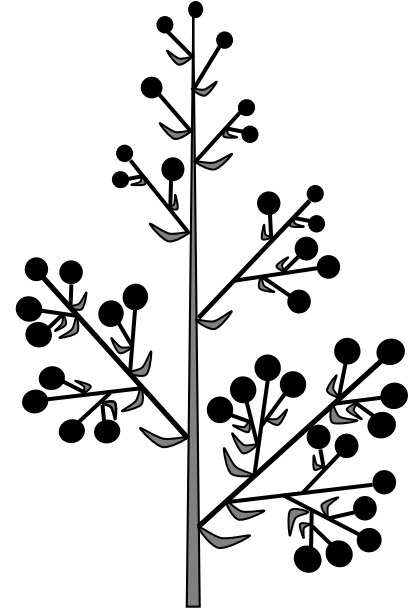
grono



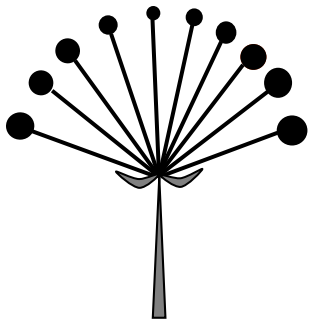
baldachogrono



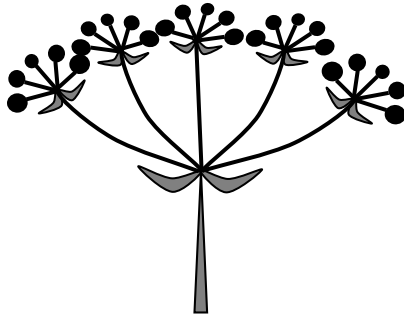
podbaldach



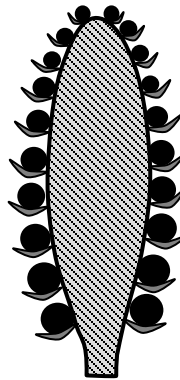
wiecha



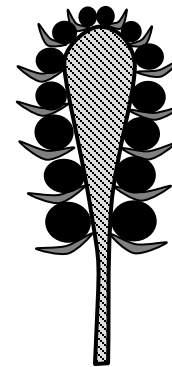
baldach prosty
= baldaszek



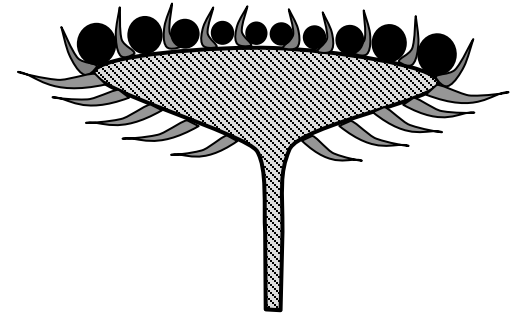
baldach złożony
(z baldaszków)



kolba



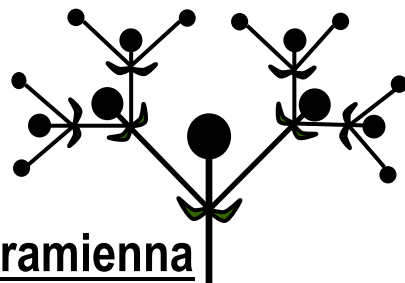
główka



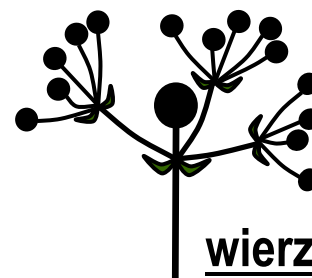
koszyczek

rozrośnięta oś kwiatostanu widoczna na przekroju

Kwiatostany wierzchotkowate

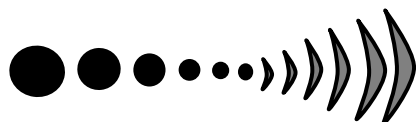


wierzchołka dwuramienna

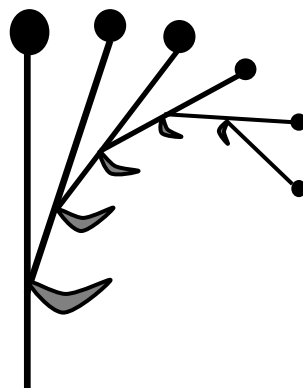


wierzchołka wieloramienna

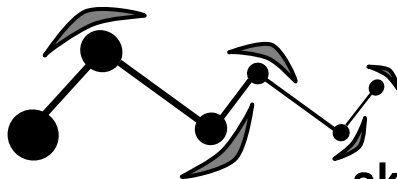
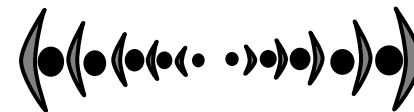
wierzchołki jednoramienne:



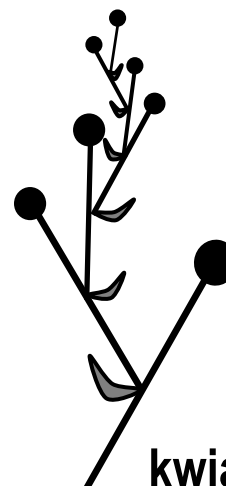
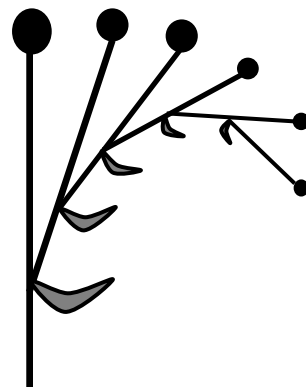
sierpik



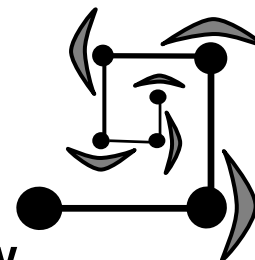
wachlarzyk



skrętek



kwiatostan śrubowaty



Źródła ilustracji

- **rysunki własne** (zarys blaszki liściowej , liście wcinane i liście złożone, liść na przekroju, typy włosków, kwiatostany groniaste i kwiatostany wierzchołkowe)
- **Krüssmann G., 1976-1978. *Handbuch der Laubgehölze*. T. 1-3. P. Parey Verl., Berlin, Hamburg.**
- **Rutkowski L. 1998. *Klucz do oznaczania roślin naczyniowych Polski niżowej*. Wydaw. Nauk. PWN, Warszawa.**
- **Futak J. (red.) 1966. *Flora Slovenska*. T. 1. Vydav. Slovenskej akademie vied, Bratislava.**

Literatura uzupełniająca

- ***Atlas roślin naczyniowych Polski 2001-2015*. Dostępny w Internecie: www.atlas-roslin.pl**
- **Kupidłowska E., Sudnik-Wójcikowska B. 1997. *Terminy i pojęcia botaniczne*. WSiP, Warszawa.**
- **Polakowski B. 1994. *Botanika*. Wydaw. Nauk. PWN, Warszawa.**
(rozdział *Organy roślin nasiennych*)
- **Szweykowska A., Szweykowski J. 1992 (lub inne wydania). *Botanika. Tom 1. Morfologia*. Wydaw. Nauk. PWN, Warszawa.**
(rozdziały: *Ukształtowanie i budowa korzenia, Ukształtowanie i budowa pędu oraz Rozmnażanie płciowe i przemiana pokoleń u roślin telomowych – Rośliny okrytozalążkowe*).